

Nazywam się Olga Radziejewska i mieszkam w Pyzdrach

Moje miasto leży w okolicach
Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego

To moja szkoła

Zapraszam Was na rowerową wycieczkę

**szlakiem ciekawostek, zabytków
oraz fauny i flory
w Nadwarciańskim Parku
Krajobrazowym**

Miejsce wycieczki

To mapa Wielkopolski

Tu leży Poznań

Ten zielony, podłużny
obszar to właśnie
Nadwarciański Park
Krajobrazowy.

W granicy zachodniej części NPK
są Pyzdry.

Tu zaczyna się wycieczka.

Kilka słów o moim mieście

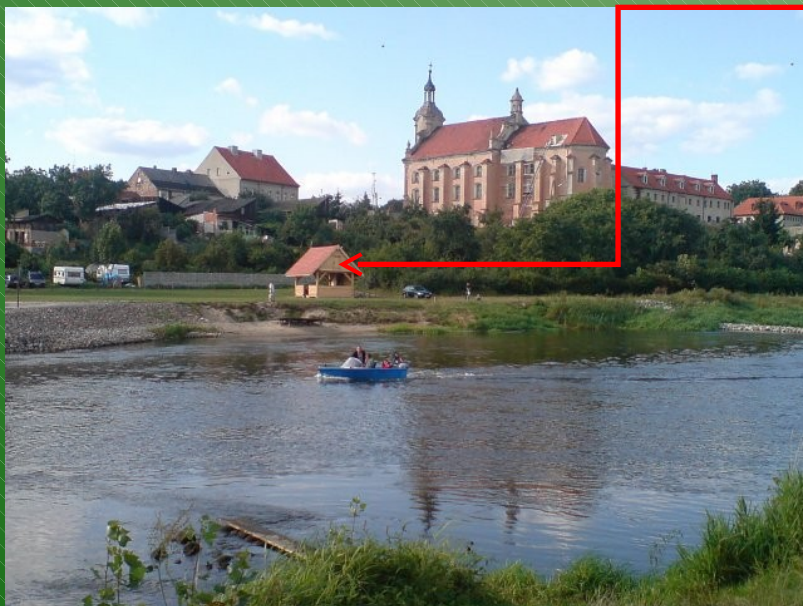

Pyzdry należą do najstarszych grodów i miast na prastarych ziemiach polskich.

Na podstawie źródeł historycznych można śmiało stwierdzić, że początki miasta Pyzdr, osady i grodu, sięgają przedhistorycznych czyli prastłowiańskich czasów. Kiedy miasto zostało założone i kto je założył, tego w księgach nie zapisano, a nawet legenda o tym doniosłym wydarzeniu dawno zaginęła.

Pyzdry są położone nad brzegiem Warty. Po raz pierwszy w źródłach jako miasto wspomniano je w 1257 r. Prawo lokacyjne zawdzięczają wielkopolskiemu księciu Bolesławowi Pobożnemu. Miasto było lokowane jako własność księcia.

Spotykamy się oczywiście nad Wartą
w słoneczny, wiosenny dzień, najlepiej w czerwcu,
przed zakończeniem roku szkolnego;
tutaj – na przystani wodniackiej TTW PERKOZ.
Wycieczka zaczyna się o godz. 8:00.

Pamiętajcie o tym, aby dobrze
sprawdzić sprzęt rowerowy.
Mile widziane są aparaty
fotograficzne i lornetki.
Przyda się kompas
oraz mapa terenowa.

Cele naszej wycieczki

Promowanie walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych
Nadwarciańskiego parku krajobrazowego

Łączenie edukacji przyrodniczej i ekologicznej
Z pasją turystyki rowerowej

Zachęcanie do turystyki rowerowej
Jako formy aktywnego stylu życia

Trasa naszej wycieczki

A to szczegółowy plan naszej wycieczki:

08:00 – Zbiórka na przystani wodniackiej w Pyzdrach

08:15 – 11:30 – Zwiedzanie królewskiego grodu nad Wartą

- klasztor pofranciszkański z krużgankiem

- muzeum w Pyzdrach

- rynek miejski

- krzyże choleryczne na cmentarzu

12:00 – Posiłek - piknik w plenerze nad Wartą w Dłusku przy promie;

krótka prelekcja na temat fauny i flory NPK (*Nadwarciańskie ptaki, lilie i widłaki*)

13:00- Wyruszamy w górę rzeki Warty w kierunku Łądu.

Dwa 15 minutowe postoje: w Ciężeniu i w Policku.

14:30- Łąd- zwiedzanie klasztoru pocysterskiego z ogrodem

15:30- Wycieczka w przeszłość – gród słowiański w Łądzie

16:00- Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie

16:30- Spływ kajakowy w kierunku Białobrzegu

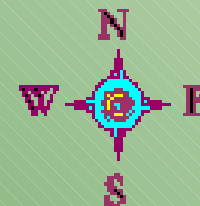
17:30- Chatka ornitologiczna i przyroda wręcz magiczna

18:00- Wyruszamy przywiezionymi przez kierowcę rowerami do Modlicy

19:00- Postój w Modlicy i ... w drogę na stadion

19:30- Ognisko na stadionie zawarciańskim w Pyzdrach, rozdanie nagród konkursowych

21.00- Zakończenie wycieczki

Quiz

Podczas wycieczki
będą zadawane pewne pytania, mają nam
one pomóc w uważnym obserwowaniu,
słuchaniu oraz ... zapamiętywaniu
wszelkiego rodzaju ciekawostek, bo...

UWAGA! ...na naszym ostatnim przystanku
w Modlicy

**będzie gotowy
konkurs wycieczkowy.**

To dziesięć pytań
na dziesięć minut.
Nagrodami za poprawne
odpowiedzi jest...
albo nie zdradzę.
Zachęcam do udziału.

Kierujemy się w stronę klasztoru

Pofranciszkański zespół klasztorny jest jedną z trzech tego typu budowli zachowanych w Wielkopolsce. Jej fundatorem w II połowie XIII w. był książę Bolesław Pobożny.

Na dzisiejszy wygląd zespołu, mocno odbiegający od pierwotnego, wpłynęły liczne pożary, zniszczenia wojenne i następujące po nich rekonstrukcje.

Klasztor ma kształt czworoboku, z ogrodem pośrodku.

Wirydarz jest otoczony

krużgankiem z malowidłami przedstawiającymi

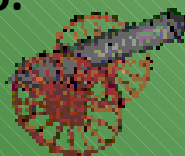
życie św. Franciszka z Asyżu.

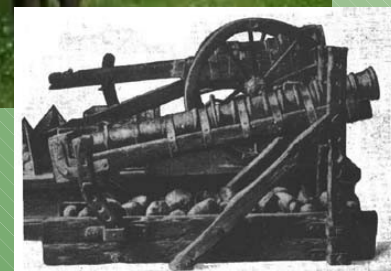

**Wejdźmy do muzeum
i posłuchajmy ciekawych opowieści kustosa.**

Pyzdry były siedzibą starostwa grodowego.
W 1383 r. Pyzdry, w murach których bronili się
zwoleńnicy Zygmunta Luksemburskiego,
były oblegane i zdobyte szturmem przez rycerstwo
polskie; podczas szturm było użyte,
po raz pierwszy w Polsce, działo.

We wschodnim skrzydle klasztoru,
za żelazną bramą, mieści się muzeum
regionalne z eksponatami związanymi
z dziejami miasta oraz kulturą ludową
okolic Pyzdr, a także historią klasztoru
i zakonu franciszkanów.

Na fotografii przykład dwóch czternastowiecznych
dział podobnych do tego jakie mogło być użyte
w Pyzdrach.

W muzeum zachęcam do obejrzenia ciekawych ekspozycji archeologicznych, m.in. są tam kości prehistorycznych zwierząt.

To ząb mamuta

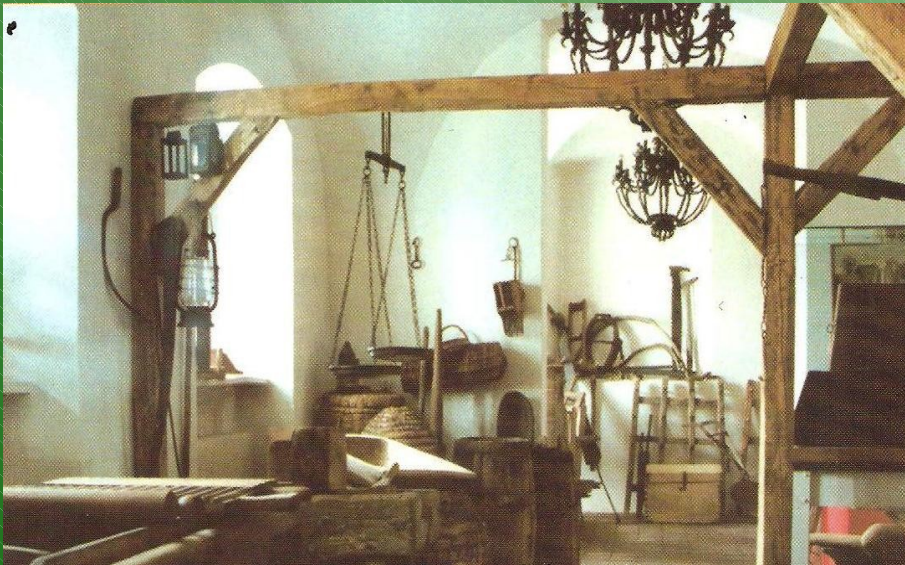

A to jego szczęką

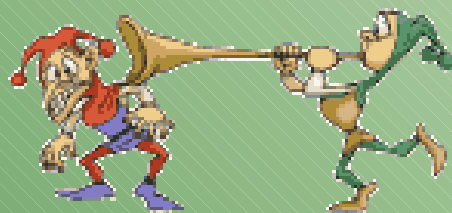
Tu widzimy czaszkę nosorożca włochatego

W pomieszczeniach kuchni pofranciszkańskich w muzeum przygotowano też ekspozycję etnograficzną.

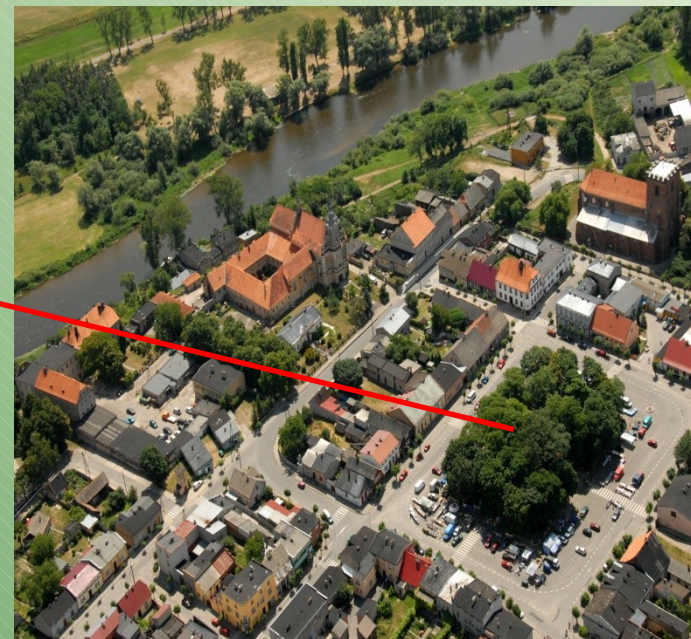

Zgromadzone na wystawie eksponaty to głównie przedmioty i sprzęty codziennego użytku charakterystyczne tylko dla mieszkańców okolicznych wsi.

**Zapraszam na rynek.
W parku mieści się
ciekawy obelisk.**

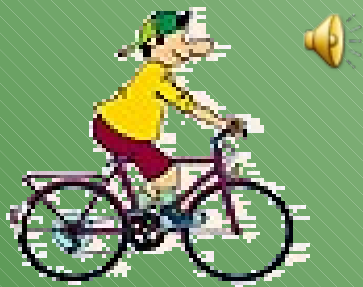
**Quiz:
Kto nadał prawa miejskie
Pyzdrom?
Tak, to książę na tym koniu -
założyciel grodu-
Bolesław Pobożny.**

Pieczęć konna
Bolesława Pobożnego

**Spójrzmy za siebie.
To dom z podcieniami.
Zbudowany w 1768 r.,
kilkakrotnie odnawiany.
Jest drewniany,
a podcień ma wsparty na
czterech drewnianych słupach.**

Ruszamy w kierunku Dłuska.
Proszę zatrzymać się za skrzyżowaniem, koło cmentarza.

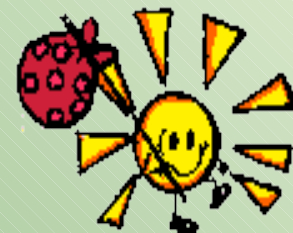
Trzy drewniane krzyże z 1852 roku
stojące na cmentarzu
powstały na pamiątkę
zarazy morowej,
która zdziesiątkowała
ludność miasta.
Na szczycie krzyży umieszczono
żelazne chorągiewki.

Quiz
Jak nazwę noszą te krzyże?

Tak, to są krzyże choleryczne.

Pojedziemy teraz w górę rzeki Warty. Proszę spoglądać w prawą stronę i podziwiać nadwarciański krajobraz.

W miejscowości Dłusk zatrzymamy się na posiłek nad wodą.

Jedziemy tą drogą.

Może trochę pośpiewamy.

Zatrzymamy się tutaj.

Zachęcam do wysłuchania kilku ciekawostek
dotyczących parku krajobrazowego.

Nadwarciańskie ptaki, lilie i widłaki...

Nadwarciański Park Krajobrazowy – powstał w 1995 r., obejmuje obszar o powierzchni 13.428 ha., leży w obrębie gmin powiatu konińskiego Rzgów, powiatu słupeckiego – gmin Łądek i Zagórów oraz powiatu wrzesińskiego - gmina Pyzdry. Powstał on w pradolinie Warszawsko – Berlińskiej, która to powstała u schyłku ostatniego zlodowacenia. Park utworzono w celu ochrony środowiska przyrodniczego, niepowtarzalnych cech krajobrazu dolinnego, ze względu na miejsca lęgowe ptaków, a także wartości historyczne i kulturowe.

Obszar Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego uznano za jedną z siedmiu najwartościowszych ostoi ptaków wodnych i błotnych w Polsce oraz zakwalifikowano go do najcenniejszych ornitologicznych obszarów Europy.

Fauna

Quiz ! Co to jest awifauna?

To słowo oznacza ogół gatunków ptaków zamieszkujących określony obszar geograficzny

Wielką atrakcją Parku jest szczególnie bogata **awifauna**, wiele ptaków to gatunki lęgowe, nie mniej liczne są też gatunki przelotne.

Na terenie parku naliczono 153 gatunki ptaków, co stanowi 67% krajowego bogactwa gatunkowego.

Oprócz czapli siwej są tu także rzadsze gatunki czaplowatych- bąk, bączek, a także ślepowron.

Zadomowił się też tu perkoz zausznik.

Spotkać można również łabędzie i gęsi gęgawy, cyraneczki, czy bardzo rzadkiego przedstawiciela kaczek łąkowych – różenia.

Przypuszcza się, że park ten jest ostatnim z miejsc, gdzie jeszcze można zobaczyć zagrożonego w Europie całkowitym wyginięciem derkacza. W licznych rozlewiskach Warty swoje żeremia budują bobry.

Ślepowron

Różeniec

Derkacz

Bóbr

flora

Bardzo bogata jest roślinność parku.

Blisko 1070 gatunków roślin
naczyniowych - wśród nich 57
gatunków prawnie chronionych,
w tym 40 gatunków podlegających
ochronie całkowitej.

Spotkać można grzybienie białe
tzw. lilie wodne, widłaki, goździki,
grązel żółty i wiele innych.

Grzybienie białe
(lilia wodna)

Widłaki

Grązel żółty

Czosnek wężowy

Dziewanna

Goździk pyszny

Quiz... Co obecnie
mieści się
w pałacu
w Ciążeniu?

**Wyruszamy do Ciążenia.
Tam proponuję 15 minut odpoczynku
przy podziwianiu pięknego parku
wokół pałacu biskupiego.
Kiedy staniemy za pałacem, roztoczy
się przed nami wspaniały
nadwarciański krajobraz.**

Pierwsza wzmianka o Ciążeniu jako siedzibie kasztelanii pochodzi z 1251 r. Krótco potem wieś zostaje dana przez Przemysła I w posiadanie biskupstwu poznańskiemu. W kolejnych latach urządzano tu jarmarki i targi. Chciano tutaj założyć miasto, lecz do lokacji nie doszło najprawdopodobniej ze względu na konkurencję niedalekich Pyzdr. Obecnie w pałacu mieści się oddział Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu przechowujący kolekcję druków zgromadzonych w latach wojny przez hitlerowców.

Z Ciężenia w kierunku wschodnim.

Zatrzymujemy się za...3 km. **W drogę...**

Policko. Tutaj odpocznimy ... i mały quiz.

Kto pamięta nazwę ptaka związanego przystanią wodniacką w Pyzdrach?
Tak to PERKOZ . Tak nazywa się tamtejsze Towarzystwo Turystyki Wodnej .
Wyjmijmy lornetki, bo może uda nam się wypatrzyć perkoza zausznika –
ptaka, który występuje w rozlewiskach i oczkach NPK. Ciekawostką jest to,
że właśnie tu w okolicach Policka mieści się kolonia 40 par perkoza.

A to co? Posłuchajmy....

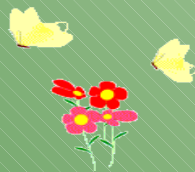

Perkoz zausznik w całej swej okazałości.

A tu razem ze swoją panią.

Z Policka jedziemy do Łądu.
Zachęcam do podziwiania nadwarciańskiej przyrody,
czyli wzrok kierujemy na prawo...
(oczywiście rowerzysto, patrzeć musisz też na drogę...)

W Łądzie nad Wartą jest średniowieczny klasztor.
W XIV w. był odwiedzany przez władców polskich.
W tym też czasie dobra klasztorne spustoszyli Krzyżacy.
Był wielokrotnie odbudowywany.
Obecnie klasztor zamieszkują salezjanie.
Pocysterskie mury od 1952 roku służą dziełu
przygotowania młodych salezjanów do kapłaństwa
i podjęcia przez nich pracy wychowawczej z młodzieżą.

W każdym z cysterskich
klasztorów znajdowały się
kiedyś ogrody służące
mieszkańcom jako zielnik,
ogród warzywny i sad.
Obecnie piękny ogród
otaczający klasztor
pełni głównie funkcje
użytkowe
i rekreacyjno-ozdobne
o charakterze
reprezentacyjnym .

Wnętrza kościelne

Zwornik w kapitułarzu

Nawa główna

Szczególnie godnym uwagi jest oratorium św. Jakuba Apostoła z drugiej połowy XIV wieku, zdobione pięknymi freskami.

Kopuła P. Ferrariego z freskami J. W. Neunhertza ze Śląska. Malowidła przedstawiają Tryumf Bożej Mądrości w Kościele.

Quiz... Jak nazywają się zakonnicy, którzy kiedyś mieszkali w klasztorze w Łądzie, a jak obecni mieszkańcy tych murów?

Kiedyś cystersi, teraz salezianie.

W Łądzie nad Wartą powstała rekonstrukcja grodu sprzed ponad 1000 lat. Gród słowiański zajmuje obecnie plac o średnicy 40 m, otoczony częściowo palisadą z wałem ziemnym, licowanym od zewnątrz płaszczem z kamieni polnych.

Do wnętrza prowadzi brama, umieszczona pod wieżą.

Zabudowę obiektu tworzą trzy chaty zrębowe, jedna chata o plecionkowej konstrukcji ścian oraz budynek wzorowany na wczesnośredniowiecznej świątyni słowiańskiej z Gross Raden w Meklemburgii. Gród w Łądzie ma swoją drużynę wojów – w 2005 roku powstała Drużyna Słowiańska WARCIANIE skupiająca pasjonatów historii w różnym wieku.

**2-3 czerwca 2012 roku odbędzie się tu już
VIII Ogólnopolski Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej
"KRÓLOWIE I BISKUPI"**

Idziemy w kierunku Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Łądzie...

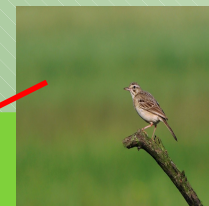

Jest to placówka Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Główny cel istnienia ośrodka to prowadzenie edukacji przyrodniczej społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży oraz promowanie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych parków krajobrazowych Wielkopolski.

Nadwarciański Park Krajobrazowy jako teren Doliny Środkowej Warty będącej częścią Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej - obszaru o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych jest idealny dla realizacji edukacji przyrodniczej, wypoczynku, turystyki kwalifikowanej, spotkań oficjalnych i towarzyskich –

-zawsze jednak w zgodzie i z myślą o niezwykle cennej przyrodzie tego terenu.

W tle słyszymy świergotka polnego, mieszkańca NPK.

To droga do ośrodka

A to wejście do ośrodka

Jeśli staniemy na moście w Łądzie
i spojrzymy w dół rzeki
to 200 metrów niżej
ujrzymy na prawym brzegu
przystań dla jachtów i łodzi .

Quiz...
Jak nazywa
się ta
przystań?

Tak, ta przystań nazywa się MARINA ŁĄD

NIESPODZIANKA

Popłyniemy w dół rzeki Warty
do pobliskiego Białobrzegu.
Część z nas będzie podróżować
katamaranem, a część kajakami.
UWAGA ! Trzymajmy się zasad
wyznaczonych przez opiekunów.
Aha , nasze rowery pojadą
do wioski specjalnym pojazdem.
Będą na nas czekać w Białobrzegu.

Białobrzeg Koniec wodnej podróży.

**Chatka ornitologiczna
i przyroda wręcz magiczna.**

W Białobrzegu znajduje się „Chatka Ornitologa” –
schronisko, którego właścicielem jest
Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze w Koninie.

Nie ma tu wielu domostw i uczęszczanych szlaków,
jest natomiast piękny krajobraz i bogactwo przyrody.

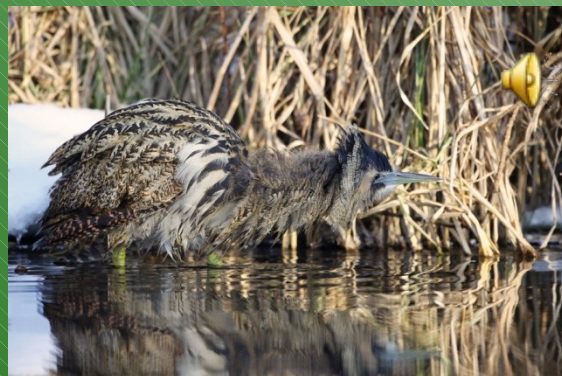
Szczególnie urozmaicony jest świat ptaków.
Pojawiają się tutaj przedstawiciele aż 153 gatunków,
w tym 57 chronionych. Kontakt z dziką przyrodą,
a zwłaszcza **możliwość obserwowania ptaków**
w ich naturalnym środowisku,
jest największą atrakcją tego terenu.

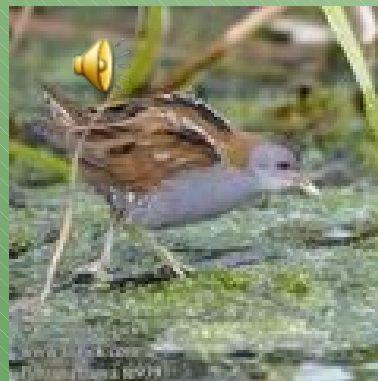
Bociany

Bąk

Zielonka

Jaskółka brzegówka

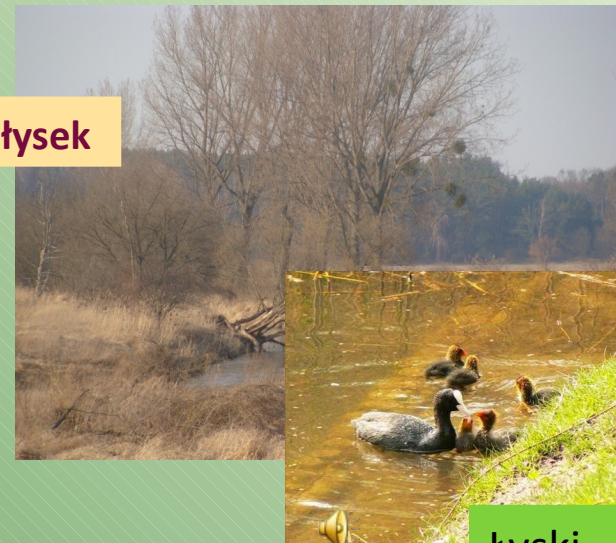

Z miejscowości Białobrzeg wyruszamy do Modlicy.
Tu do Warty wpada rzeka Prosna.

To rozmowa łysek

Według zasłyszanych wieści od pradziadów znajdował się tu
tzw. *szwedzki okop* – miejsce stacjonowania
wojsk szwedzkich podczas potopu.

W miejscowości tej w okresie międzywojennym odkryto
znacznych rozmiarów grodzisko, będące pozostałością,
prastawiańskiej kultury łużyckiej z VI – V w. p.n.e.

Łyski

Tu zmierzamy;
to stadion zawarciański;

To wał przeciwpowodziowy.
Tą drogą dotrzemy do celu.

Konkurs wycieczkowy

To inne
pytania niż
w quizie na
trasie.

KONKURS WYCIECZKOWY

Imię i nazwisko.....

1. Jak nazywali się zakonnicy, którzy kiedyś mieszkali w klasztorze w Pyzdrach? _____

2. Czy przedstawiona na ilustracji nr 1 roślina to *dziewanna* czy *czosnek wężowy*?
Podkreśl właściwą odpowiedź.

3. Jak nazywa się miejscowość, w okolicach której można spotkać aż 40 par perkoza zausznika. _____

4. Jakie wojska stacjonowały w okopie koło Modlicy? _____

5. Wybierz i wpisz odpowiednią nazwę ptaka. *perkoz*, *czapla siwa*, *różeniec*, *derkacz*

1.

6. Jak nazywa się oratorium w Łądzie - najcenniejszy zabytek średniowiecza? _____

7. Uzupełnij zdanie : Nadwarciański Park Krajobrazowy jako teren Doliny Środkowej Warty jest częścią Pradoliny _____

8. W którym roku powstał Nadwarciański Park Krajobrazowy? _____

9. Napisz nazwę jednej z ekspozycji znajdującej się w muzeum w Pyzdrach. _____

10. Jak nazywa się miejscowość, w której znajduje się przedstawiony na ilustracji nr 2 budynek? _____

2.

Dojeżdżamy do ostatniego punktu wycieczki.
Stąd odbiorą nas rodzice.
Mam nadzieję, że razem z nami siądą przy ognisku
z pieczonymi pyrkami oraz pośpiewają piosenki.
Ufff... na zakończenie zostaną rozdane nagrody
za odpowiedzi konkursowe.

...czenia na następnej
...czce przyrodniczej.

... jak piękny jest ten krajobraz.